



فارسی چهارم
درس شانزدهم:
پرسشگری



دبستان دخترانه علوی

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰



درس شانزدهم

پرسگری

پرسشگری

شانزدهم

نمی دانم آیا هیچ دقت کرده اید که گوش آدم ها شبیه « علامت سؤال » است؟ گویی منتظر هزاران جواب است. یکی به دنبال موجودات عجیب و غریب فضایی است و می خواهد بداند آنها وجود دارند یا نه و اگر وجود دارند در کجا زندگی می کنند و چه شکلی هستند. دیگری می خواهد بداند چرا زمین گرد است. چرا از روی زمین لیز نمی خوریم و در آسمان معلق نمی مانیم؟ یک نفر



می خواهد بداند چرا خورشید آن بالا ایستاده است و نمی افتد. یکی هم دوست دارد بداند چرا قهرمان فلان داستان، قوی و باهوش است و چگونه می توان مثل او شد. خلاصه، هزاران سؤال وجود دارد که در مغزمان می چرخد و می چرخد.

سؤال بعضی ها، همین طور به گوش آنها آویزان می ماند؛ مثل یک گوشواره. بعد هم، یک مرتبه می افتد و گم می شود. پس در دنیا، هزاران سؤال پرسیده نشده و گم شده وجود دارد؛ ولی دانشمندان، پژوهشگران و بسیاری دیگر، همواره به دنبال پرسش های خود می روند و آن قدر می گردند تا پاسخ آنها را پیدا کنند.


یکی از این دانشمندان که همیشه تشنه یادگیری و دانش اندوزی بود، ابوریحان بیرونی است. او یکی از بزرگ‌ترین ریاضی‌دانان و فیلسوفان ایرانی است که کتاب‌های



زیادی درباره‌ی مسائل گوناگون نوشت. همه‌ی زندگی ابوریحان در راه‌گسترش و رشد علم و دانش سپری شد. این دانشمند بزرگ همواره در جست‌وجوی علت اتفاقاتی بود که در اطرافش روی می‌داد. او به کشف چیزهای ناشناخته،

علاقه‌ی بسیار داشت و از نادانی و جهل، گریزان بود. هنگامی که سال‌های عمر او به هفتاد و هشت رسید و در بستر بیماری، واپسین لحظه‌های زندگی را می‌گذرانید، دوستی

دانشمند برای احوال‌پرسی بر بالینش آمد. ابوریحان با همان حالت بیماری با کلمه‌هایی



بریده و کوتاه از او خواهش کرد که پاسخ یکی از مسائل علمی را توضیح دهد.
دانشمند گفت: «دوست گرامی! اکنون که در بستر بیماری هستی، چه
جای این پرسش است؟»

ابوریحان با ناراحتی پاسخ داد: «کدام یک از این دو بهتر است: این
که مسئله را بدانم و بمیرم یا نادانسته و جاهل، درگذرم؟»



درست و نادرست



۱ گوش همه‌ی موجودات شکل علامت سؤال است.

۲ سؤال‌های زیادی در مغز ما انسان‌ها می‌چرخد.

۳ در دنیا به همه‌ی سؤال‌ها پاسخ داده می‌شود.



درست و نادرست



- گوش همه‌ی موجودات شکل علامت سؤال است. ۱
- سؤال‌های زیادی در مغز ما انسان‌ها می‌چرخد. ۲
- در دنیا به همه‌ی سؤال‌ها پاسخ داده می‌شود. ۳



درک مطلب



۱ چه کسانی به دنبال سؤال‌های خود می‌روند؟

۲ دو ویژگی ابوریحان بیرونی را با توجه به متن بیان کنید.

۳ «ابوریحان همواره در جست‌وجوی علت اتفاقاتی بود که در اطرافش روی می‌داد.» مفهوم

این جمله را با مثال بیان کنید.

۴

1. چه کسانی به دنبال سؤال های خود می روند؟



پژوهشگران و انسان های پرسشگر



2. دو ویژگی ابوریحان بیرونی را با توجه به متن بیان

۱- پرسشگری برای آموختن آنچه نمی داند و یافتن علت اتفاقات

مختلف.

۲- تلاش برای گسترش و رشد علم و دانش.

3. «ابوریحان همواره در جست و جوی علّت اتفاقاتی بود که در اطرافش روی می داد» مفهوم این جمله را با مثال بیان کنید.

ابوریحان شخصی پرسشگر و مشتاق برای دانستن همه چیز بود. او می خواست همیشه دلیل اتفاقاتی را که دوروبرش می افتاد، بداند. به همین دلیل به آموختن دانش های مختلف پرداخت تا پاسخ سوالاتش را پیدا کند؛ حتی در بستر مرگ هم از دوست دانشمندش در مورد چیزی که نمی دانست سؤال کرد.

دانش زبانی

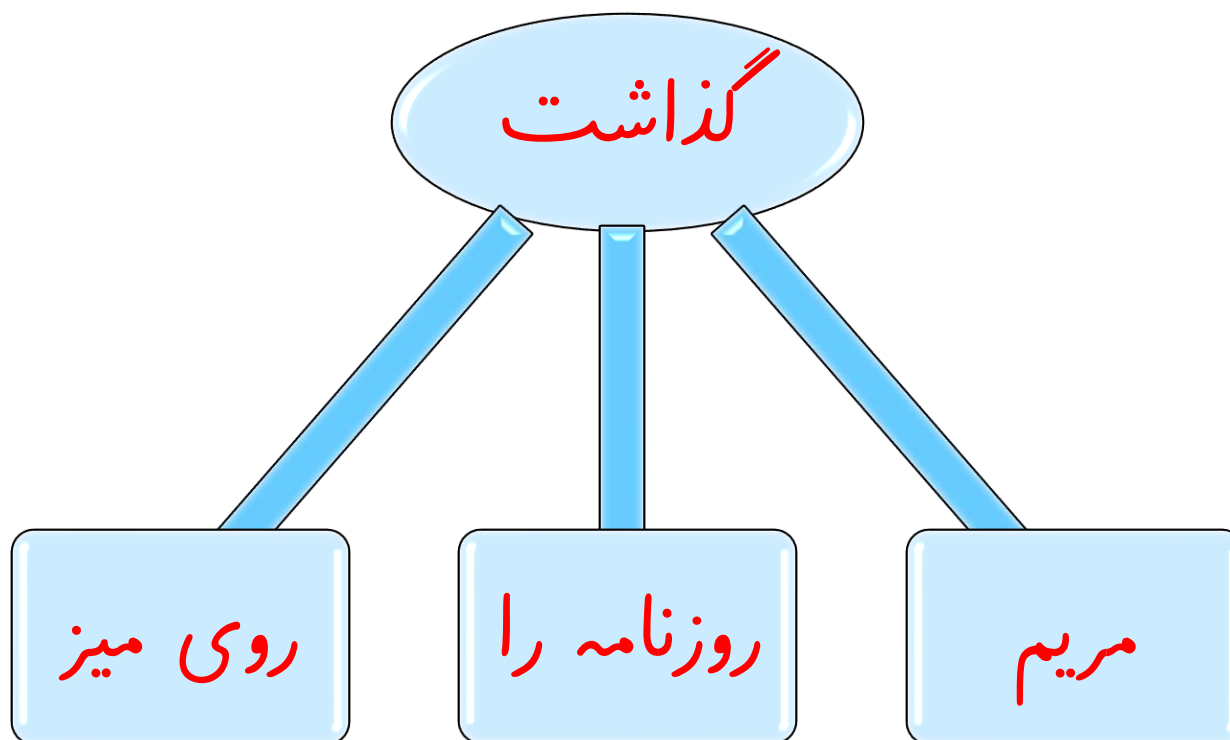


جمله‌های زیر را بخوانید.

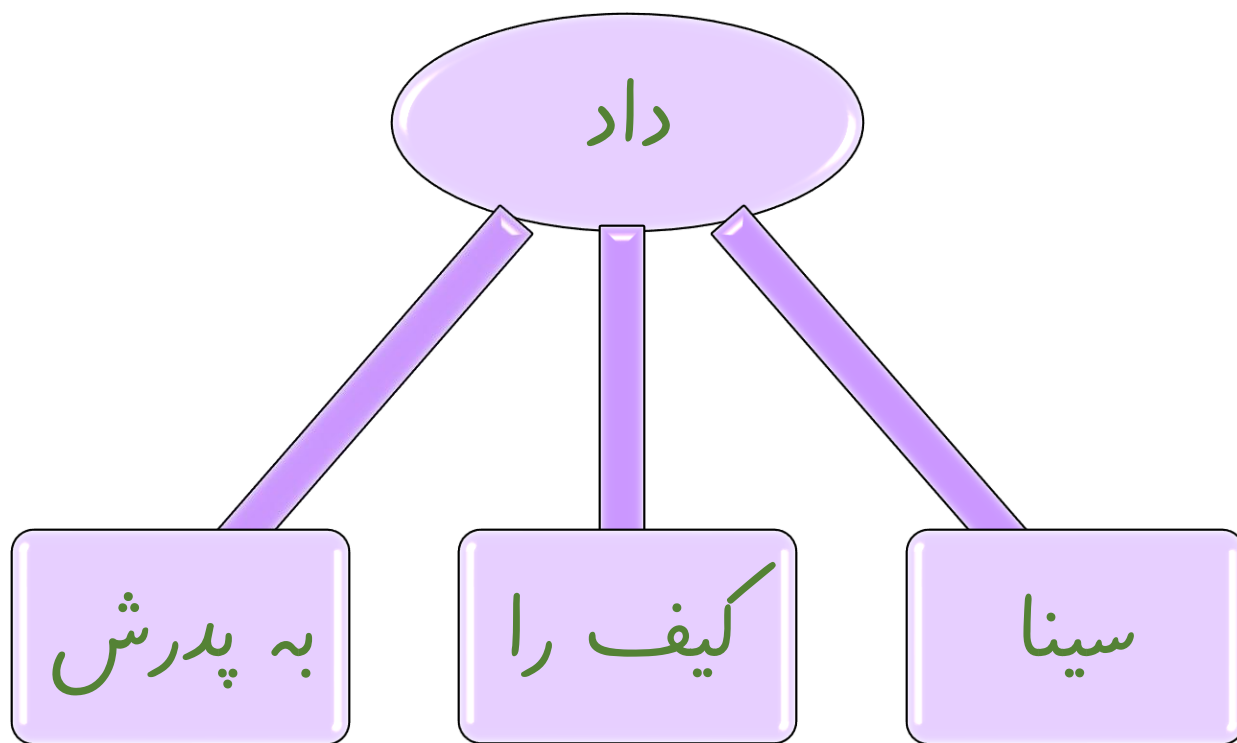


■ مریم روزنامه را روی میز گذاشت.

■ سینا کیف را به پدرش داد.



مریم: نهاد
روزنامه: مفعول
روی میز: متمم
گذاشت: فعل

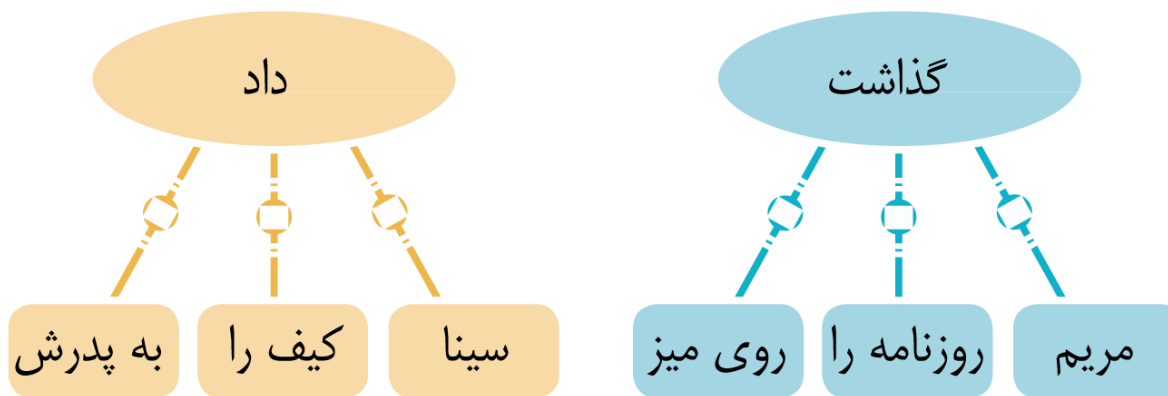



سینا: نهاد
کیف: مفعول
به پدرش: متمم
داد: فعل

حالا به نمودار جمله‌ها دقت کنید. در گروه گفت‌وگو کنید و به پرسش‌های زیر پاسخ



دهید.



این جمله‌ها از چند قسمت تشکیل شده‌اند؟ چرا؟ 

چرا کلمه‌های «گذاشت، داد» بالای نمودار هستند؟ 

وقتی به کسی بگویید: «مریم روزنامه
را گذاشت.» او می‌پرسد: «کجا گذاشت؟»
برای اینکه پیام کامل باشد، جمله‌ی
شما بخش دیگری نیز دارد.

این جمله‌ها از چند قسمت تشکیل شده‌اند؟ چرا؟ چهار قسمت؛ فاعل، مفعول، متمم و فعل. زیرا دو یا سه قسمت، معنی جمله را کامل نمی‌کند.

چرا کلمه‌های «گذاشت، داد» بالای نمودار هستند؟ زیرا اصلی‌ترین بخش جمله (فعل) هستند.

وقتی به کسی بگویید: «مریم روزنامه را گذاشت.» او می‌پرسد: «کجا گذاشت؟» برای اینکه پیام کامل باشد، جمله‌ی شما بخش دیگری نیز دارد.

واژگان جدید

گویی : مثل اینکه، مانند اینکه

معلق : آویزان

فلان : اشاره به شخص نامعلوم

دانش اندوزی : علم آموزی، یادگیری، فراگیری دانش

فیلسوفان : جمع فیلسوف، دانشمندان علم فلسفه

واژگان جدید

سپری شد : به پایان رسید، به اتمام رسید.

گریزان : گریزنده، شتابان

واپسین : آخرین، پایانی

جاهل : نادان، بی خبر

درگذرم : از دنیا بروم، بمیرم

کلمات هم خانواده

معلق: تعلیق

مثل: مثال

بعضی: تبعیض

فیلسوف: فلسفه

مسئله: مسائل

رشد: رشید

دقت: دقیق

علامت: علائم

سؤال: مسئله

موجود: وجود

عجیب: عجایب، متعجب

شکل: اشکال

کلمات هم خانواده

علت: علّ

کشف: کاشف

جهل: جاهل

احوال: حال

حالت: حال

توضیح: واضح

کلمات مخالف

گم ≠ پیدا

پرسش ≠ پاسخ

تشنه ≠ سیراب

همواره ≠ هرگز

ناشناخته ≠ شناخته شده

ناراضی ≠ راضی

سؤال ≠ جواب

جواب ≠ سؤال

عجیب و غریب ≠ عادی

معلق ≠ ثابت

قوی ≠ ضعیف

خلاصه ≠ مفصل

کلمات مخالف

جهل ≠ دانش

واپسین ≠ اولین، نخستین

درست ≠ غلط

بیماری ≠ سلامت

جاهل ≠ عالم، دانا